

szolgáltatást tervez: SPINES (*Science and Technology Policies Information Exchange System = Információk cseréjének rendszere a természet- és műszaki tudományok tudománypolitikai irodalmára vonatkozóan*) néven. A rendszer az együttműködő országok részvétele alapján fog működni előreláthatólag 1976-tól.

/BHATIA, M.: *Indian serial publications relating to science and technology policy. = Annals of Library Science and Documentation*, 22. köt. 2. sz. 1975. p. 73–77./

(Kondor Imréné)

Új kiadványok

Az USA Szövetségi Energiaügyi Hivatalának új lapja a *Monthly Energy Review* híreket és adatokat tartalmaz a

nagyobb energiaforrásokról, kőolajákról és külön részben tárgyalja az elektromos energiafelhasználást és az előállító források fejlesztését.

A FEA (*Federal Energy Administration = Szövetségi Energiaügyi Hivatal*) másik kiadványa a *Weekly Petroleum Statistics Report* a kőolaj-feldolgozás alakulását tartalmazza, továbbá a kőolaj-finomító és feldolgozó ipar termékeiről, az USA nyersolaj importjáról tájékoztat a statisztikai adatok tükrében.

A *Monthly Energy Review* 36, a *Weekly Petroleum Statistics Report* 35 dolláros évi előfizetési áron előfizethető a *National Technical Information Service*-nél, (NTIS Sales Dept. 5285 Port Royal Rd., Springfield, Va 22161 USA).

/Scientific Information Notes, 7. köt. 1. sz. 1975. p. 27./

(Grofcsik Gusztávné)

NEMZETKÖZI SZERVEZETEK

Kormányközi együttműködés a tudományos és műszaki tájékoztatás terén.

A tudományos és műszaki tájékoztatás terén a kormányközi együttműködés általában három szinten folyik:

- a nemzeti információs politika fejlesztése;
- rendszerek és szolgáltatások kialakítása vagy javítása;
- a rendszereket és szolgáltatásokat érintő szabványok létrehozása és elfogadása.

A regionális szervezetek egy része (pl. EGK, KGST) mindhárom területen érdekelt, mások csak bizonyosokon (pl. OECD az első területen, az IAEA és a FAO csak a másodikon, az UNESCO az elsőn és a harmadikon stb.).

A nemzeti információs politika kérdéseivel elsőként az OECD (*Organization for Economic Cooperation and Development = Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet*) foglalkozott, amely 1965-ben létrehozott egy *Scientific and Technical Information Policy Group*-ot (*Tudományos és Műszaki Információpolitikai Csoport, IPG*). Az IPG hamarosan összefogta Nyugat-Európán kívül számos más ország tevékenységét is. Legnagyobb eredménye az az ösztönzés, amelynek hatására a tagországok nemzeti információs politikai központokat hoztak létre. Az IPG sikereket ért el számítógépes információs rendszerek kísérleti bevezetése, a tájékoztatás gazdaságtana és a nemzetközi kommunikációs hálózatok terén. Néhány kezdeményezése viszont erős kritikát váltott ki (technológiai előrejelzés 1985-re, nemzeti könyvtárak

szerepe a tudományos és műszaki tájékoztatásban). Ennek ellenére az OECD tevékenysége jelentősnek és hasznosnak bizonyult. Az UNESCO részint az UNISIST, részint a NATIS programban számos tapasztalatát hasznosította. Az információs politika terén főként a NATIS, elsősorban a fejlődő országokra koncentráló programja látszik ígéretesnek.

A rendszerek és szolgáltatások terén a kormányközi együttműködés legkorábbi jó példája a *Commonwealth Agricultural Bureaux (Brit Nemzetközösségi Mezőgazdasági Iroda)*, amely 28 országgal együttműködve 17 referáló folyóiratot ad ki. E rendszerben a munkamegosztás szakterületi, szemben a később kialakult nemzetközi rendszerekkel, amelyek az input terén általában regionális vagy nyelvi alapon decentralizáltak, s a feldolgozás szakaszában központosítottak. Az ENSz keretében folyó hasonló kezdeményezések közül az INIS (atomenergia) és az AGRIS (mezőgazdaság) emelhető ki, melyeket várhatóan újabbak követnek. Az ENSz rendszereire általában valamiféle abszolút teljességre való törekvés jellemző. Az EGK hasonló tárgyú tevékenységében inkább megfelelő kommunikációs hálózat kialakítása kap vezető szerepet. E munka során nagymértékben hasznosítják az *European Space Agency Science Documentation Service*-t (*Európai Űrkutatási Ügynökség Tudományos Dokumentációs Szolgálat*) és tapasztalatait. Az UNESCO programokban saját szolgáltatások kiépítése helyett inkább a meglévőkhöz való hozzáférhetőség javítására törekednek (két kísérlet Indiában ill. Argentínában már folyt e téren).

A szabványosítást illetően minden kormányközi szervezet elismeri az ISO (*International Organization for Standardization* = Nemzetközi Szabványosítási Szervezet) felelősségét, de e szervezetek és tagországok sokat tehetnek a szabványosítási igények időbeni jelzése, ill. a szabványok elfogadása terén. A legjelentősebb aktivitás e téren az UNESCO (UNISIST) fejt ki, nagymértékben együttműködve többek közt a FID-del és az IFLA-val. E tevékenység még csak a kezdet a nemzetközi szabványosítást illetően, de biztató alapokat nyújt.

E nagyszámú és költséges kormányközi aktivitásból ma még nehéz volna kézzelfogható előnyöket származtatni, de nem lehet vitás, hogy az első gyümölcsök a közeli jövőben beérnek. Ehhez azonban a jelenleginél szilárdabb kapcsolatok kellene a nemzetközi testületek, az egyes országok illetékes vezető szervei és a gyakorló könyvtárosok, dokumentátorok közt.

/GRAY, J.: *Inter-governmental developments in scientific and technical information* = *Aslib Proceedings*, 28. köt. 1. sz. 1976. p. 2-7./

(Sárdy Péter)

IFLA/UNESCO szeminárium

Az IFLA 1976. augusztus 23–28. között, Lausanneban (Svájc) rendezi meg 42. közgyűlését. Ezt megelőzi az IFLA/UNESCO A nemzeti könyvtárak szerepe a nemzetközi információcserében c. szemináriuma. Ezen a megbeszélés alapját a nemzeti könyvtárak igazgatóinak 1975. augusztusában Oslo-ban tartott konferenciájára benyújtott, a fejlődő és a fejlett országok nemzeti könyvtárainak a NATIS keretén belül betöltött szerepével foglalkozó tanulmány képezi.

További felvilágosítás: Secretariat IFLA, P. C. Box 9128, The Hague, Netherlands.

/Unesco Bulletin for Libraries, 30. köt. 2. sz. 1976. p. 68./

Az UNESCO és az IFLA előbbre lép az UBC (Universal Bibliographic Control = Egyetemes Bibliográfiai Számbavétel) területén

Az UNESCO 1977 szeptemberében munkaértekezletet tart Párizsban az UBC-val kapcsolatban. A konferencia célja a nemzeti bibliográfiai számbavétel fejlesztésével elérni az egyetemes számbavételt. Ennek érdekében

meg kell határozni a nemzeti bibliográfia körének, a leírások tartalmának és formájának minimális szabványait, figyelemmel a nemzetközi csere követelményeire; meg kell egyezni a nyomtatott nemzeti bibliográfiák elrendezésének, szerkezetének és megjelenési gyakoriságának kérdéseiben;

meg kell vizsgálni, hogy milyen erőforrások állnak rendelkezésre az érintett nemzetek támogatására a nemzeti bibliográfiai ellenőrzés megvalósításához.

Az UNESCO már megbízást adott egyes kérdések kidolgozására, így pl. az érvényben lévő kötelezőpéldányszolgáltatási rendszerek tanulmányozására; a hivatalos és kormányközi szervek kiadványainak bibliográfiai leírására.

/Information Retrieval and Library Automation, 2. köt. 2. sz. 1975. júl. p. 1./

KÖNYVTÁRI MUNKA – KÖNYVTÁROS HIVATÁS

Könyvtári reform Ausztriában

1970-ban hozták létre Ausztriában a Tudományos és Kutatási Minisztériumot, szervezetében a tudományos könyvtárügyi osztállyal. A társadalmi fejlődés és a tudomány haladása megkövetelte az oktatásügy alapvető megváltoztatását, a fokozódó információs igény a könyvtárak céljainak és munkamódszereinek módosítását tette szükségessé. Az egyes könyvtárak az eddigi módszerekkel sem mennyiség, sem minőség tekintetében nem feleltek meg a feladatoknak. A hagyományos feladatok mellett részletesebb feltárára és új információhordozók (pl. audio-vizuális mediák) beszerzésére van szükség.

Az új reform kidolgozásához nemcsak könyvtári és tájékoztató szakembereket vontak be, hanem az egyes munkacsoportokban üzemgazdászok, szociológusok, statisztikusok is résztvettek. Az egyes részterületek helyzetéről jelentések, elemzések készültek és ezek alapján javaslatokat dolgoztak ki. 1971 áprilisában kezdtek hozzá kisebb csoportokban a munkához, a tanulmányokat, az eredményeket részletes jelentésben publikálták: *Die Reform des wissenschaftlichen Bibliothekswesens 1971–1975: Stand und bisherige Ergebnisse*. (A tudományos könyvtárügy reformja 1971–1975. Jelenlegi helyzet és az eddig elért eredmények) címmel. A cikk e jelentés alapján összefoglalja a legfontosabb programpon-
tokat.